

NYHETSREV *INDIEN*

utgivet av *Indianspecialisten EMPATUM AB*
Engelbrektsgratan 39, 114 32 STOCKHOLM Postgiro: 460 75 60-2

Tel: 08-411 04 08; Fax: 08-14 10 88; E-post: empatum@comhem.se
Redaktör och ansvarig utgivare: David Ståhl

Nr 1 2004

Utkommer 5 gånger per år
Tionde årgången

Höger, vänster eller bara

FEEL GOOD?

Inför valet till centralparlamentet som skall hållas i maj har det styrande partiet BJP lanserat slagorden "India shining!" och "Feel good". Regeringen vill betona allt positivt som har hänt och påstår att det råder en positiv stämning. Alla mår bra och är glada (feel good) och det går bra för Indien (India shining).

Är detta verkligen sant, eller är det bara valpropaganda? Faktum är att det senaste året har Indien haft en tillväxt på 8 %, en valutareserv på 100 miljarder dollar, man har skapat nya arbetstillfällen inte bara inom IT- och callcentersektorerna, utan även inom verkstadsindustrin. Turismen ökar igen.

Indien håller på att moderniseras i snabb takt. Nya varor och tjänster gör sitt intåg i landet. Infrastrukturen förbättras, åtminstone inom vissa områden som telefoni och vissa vägar. Avregleringarna har, trots att de skett långsamt och lite tvekan, gjort näringslivet mer dynamiskt. Allt detta är till största delen en följd av liberaliseringarna.

Väldigt många indier håller med om allt detta och för en gångs skull är man positiv inför framtiden. Allt prat om att Indien av naturen måste/bör vara fattigt, eller om "the hindu rate of growth" har tystnat.

Känner optimism inför framtiden.

Medelklassen och uppåt, eller de som lever i i-landet Indien, känner optimism inför framtiden. Den senaste tidens utveckling visar att Indien minsann också kan utvecklas. Naturligtvis finns det många grupper av människor - och även geografiska områden - som inte har berörts av liberaliseringarnas följder. Dessa grupper lyfts gärna fram av liberaliseringarnas motståndare. Men vilka är det som inte hittills har berörts? Folk ute på landsbygden, lantarbetare,

folk i städernas slumområden, arbetslösa m. fl. Hur skall de kunna gynnas av utvecklingen?

Två teorier.

Här finns två teorier: den ena är "trickle-down"-teorin som brukar förespråkas av nyliberaler: om ett fåtal blir rika så spenderar de mer samt ställer högre krav på infrastruktur m.m. och därmed genererar de mer arbetstillfällen åt alla andra. Dessa andra tjänar därmed mer pengar och blir så småningom rika de också. Den andra är "lump-of-wealth"-teorin som tar för givet att det finns en begränsad mängd rikedom, ungefär som en kaka, och att denna måste fördelas så rättvist som möjligt. Det innebär att om de fattiga skall gynnas så måste detta ske på de rikas bekostnad. Ta från de rika och ge till de fattiga. Denna teori brukar förfäktas av vänstern, vars mest kända företrädare i Indien just nu författaren Arundhati Roy.

Äta kakan och ändå ha den kvar.

Som så ofta är fallet, blir båda dessa teorier galna om man tillämpar dem in absurdum. Naturligtvis finns "trickle-down"-effekten, men den är långtifrån tillräcklig för att distribuera en jämn utveckling, särskilt inte i ett land som Indien. "Lump-of-wealth"-teorins misstag är att den bortser från produktivitetens roll, som gör att om ekonomin gynnar tillväxt så sväller hela tiden kakan. Man kan äta kakan och ändå ha den kvar. Ett annat problem med "lump"-teorin är att tar man för mycket från de rika så antingen slutar de att arbeta eller också flyttar de sina pengar till Schweiz.

I Indien har - liksom i Sverige - "lump"-teorin hittills dominerat. Båda länderna har varit bra på att distribuera de "rikas" (i praktiken medelklassens) pengar men mindre bra på att uppmuntra tillväxt.

forts sidan 2

SVENSK-INDISKA FÖRENINGEN

Svensk-Indiska Föreningen höll sitt årsmöte den 25 mars i Bonnierhuset i Stockholm. Efter de stadgeenliga förhandlingar avåts en bättre indisk middag. Därefter talade Indiens ambassadör Chitra Narayanan om de svensk-indiska förbindelserna i vilket hon bl.a. påpekade att relationerna nu har gått in i ett mer dynamiskt skede. Indien har världens näst högsta tillväxt (efter Kina) på 8,1 %.

Ett sammandrag av ambassadör Narayanas tal kommer i nästa Nyhetsbrev.

Även ambassadör Eva Walder-Brundin som är chef för Asienavdelningen på UD, om svensk-Indiska relationer. Även hon framhöll bl.a. att förbindelserna har intensifierats under den senaste tiden, och att såväl handelsminister Leif Pagrotsky och Statsminister Göran Persson har besökt Indien. Utan tvivel har handeln tilltagit i betydelse i internationella relationer.

Indiens valutareserv.

100 MILJARDER USD

Den 19 december förra året gick Indiens valutareserv genom 100-miljarderdollarstrecket. En ofattbar summa. Därmed är Indien innehavare av världens sjätte största valutareserv, efter Japan, Kina, Taiwan, Korea och Hongkong. År 1991 sjönk valutareserven till under en miljard USD, vilket startade liberaliseringarna. Detta innebär att Indiens kroniska brist på utländsk valuta nu är ett minne blott. Det innebär också att regeringen kan gå vidare med de ekonomiska reformerna. År 2003 uppgick de utländska direktinvesteringarna till sex miljarder dollar.

**TIPSA GÄRNA VÄNNER
OCH BEKANTA OM
NYHETSREVET !**

Forts från sid 1

Vilka är "de fattiga"?

Vilka är då "de fattiga", de som hittills inte har berörts av de ekonomiska framstegen? De är kanske inte fullt så många som ibland påstås. Antalet fattiga har minskat, och liberaliseringarnas följder har trängt längre ut från städerna än vad många tror. T.ex. har arbetstillfällena ökat inom textilindustrin liksom inom tillverkningsindustri. Ett exempel på det senare är att Indien sedan några år tillbaka exporterar bilar och komponenter till bilar. Även svenska företag funderar just nu på att starta tillverkning av bilkomponenter i Indien. Kunde någon tänka sig detta för tolv år sedan? Då var ju indiska bilar ett skämt! Även textilindustrin har ökat och kommer att öka ännu mer då frihandeln inom WTO slår igenom. Lantarbetarna, Indiens traditionella fattigklass, har börjat få det bättre på vissa håll. Först hände det på 1970-talet med den gröna revolutionen, nu händer det igen med införandet av effektivare jordbruksmetoder.

Vilka är motståndare?

Vilka är liberaliseringarnas motståndare? De är främst statstjänstemän som ser sina revir krympa och anställda inom statliga företag som fruktar rationaliseringar och ökade krav på produktivitet. Dessutom finns de bland vänsterintellektuella, vars hela ideologi utmanas.

I Indien finns högröstade vänsterintellektuella av europeiskt 1970-tals-snitt. Som besökande svensk (och till på köpet f.d. student i Lund) känner man igen mycket från 1970-talet. Man ondgör sig över frihandel, över utländska företag, utländska investerare, utländska turister samt över "globalisering". En vanlig föreställning tycks vara att "globalisering" endast äger rum i Indien eller åtminstone endast i Tredje Världen. Utländska företag anses ofta ha onda avsikter, och ibland beskylls de t.o.m. för att vilja kolonisera Indien.

Koloniala klor.

I Hindustan Times (21 jan 2004) skriver Krishna Iyer i artikeln "Clear and present danger" bl.a. att "Globaliseringen har berövat landet (Indien) dess självständighet och äventyrat dess med-

Detta Nyhetsbrev går ut i 1.137 ex med snigelpost och 1.015 ex med e-post. Summa 2.152 ex.

borgares rätt till liv. Det enda alternativet som folket har kvar är att revoltera..." Vidare ondgör han sig över handelsavtalen GATT och WTO som har berövat Indien dess självbestämmande "...och utsatt det för ekonomiska åkommor som beroende, förlust av 'self-reliance'....och gjort det beroende av utländska investeringar med "koloniala klor". Detta är tongångar som man då och då hör i Indien, även om Krishna Iyers artikel är ovanligt hätsk. Men även om man instämmer i detta, hur var det då före år 1980, innan några som helst reformer hade vidtagits i Indien? Var Indien då en blomstrande ekonomi där alla hade det bra?

- Jasså inte!

Men levnadsstandarden var väl högre, åtminstone för de fattiga?

- Jasså, inte det heller!

Men nog fanns det gott om rent dricksvatten till alla inklusive de fattiga, innan Coca Cola och liknande företag släpptes in, något som Krishna Iyer också ondgör sig över i sin artikel.

Ideologi utmanas.

- Va? Inte det heller?!

Men vad är det då Krishna Iyer och hans åsiktsfränder ondgör sig över? De kan ju inte på allvar hävda att folkets breda lager har fått det sämre i de ovannämnda avseendena. Jo, det är naturligtvis att deras ideologi utmanas. Till råga på allt utmanas den inte så mycket av en konkurrerande ideologi (marknadsliberalismen är notoriskt dålig på att formulera sig ideologiskt) utan av verkligheten. Detta gör saken ännu värre.

Till sist: Krishna Iyer är inte vem som helst. Han är pensionerad domare i Indiens federala Högsta Domstol (Supreme Court).

Anmärkning: Hela Krishna Iyers artikel kan beställas gratis via e-post. Att få den via vanlig post kostar 20 kr o beställes via insättning på Empatums postgiro.

NYHETSBRIVET FÖRSENAT

Detta Nyhetsbrev är, som förvarnades i förra numret, kraftigt försenat. Orsaken är att redaktören befann sig i Indien under tiden 22 december - 16 mars. Han var dels bjuden på ett bröllop i Kerala, därefter vistades han mest i Rajasthan, Delhi, Dharamsala samt gjorde även ett besök i sin favoritstad Varanasi. Giltigt förfall, med andra ord!

VAD ÄR GLOBALISERING?

Indien debatteras "globalisering" flitigt. Man är för eller emot globalisering. Det finns folk som presenterar sig som "antiglobalister", ungefär som om det vore ett yrke eller etikett. Men vad är det egentligen man är för eller emot?

Begreppet "internationalisering" har ju funnits länge. Med det menades dels multinationella företag, men också ökade kontakter över gränserna som t.ex. studier i annat land, ökat resande m.m.

Nu har detta plötsligt ersatts av "globalisering". Vad är skillnaden mellan internationalisering och globalisering? Varför väcker "globalisering" så våldsamma känslor, vilket "internationalisering" nästan aldrig gjorde?

Svaret är naturligtvis att globalisering ändrar folks värderingar och lojaliteter. Det gjorde inte internationalisering. Globalisering innebär att gamla auktoriteter ifrågasätts, att folk tillägnar sig nya attityder och nya synsätt. I ett land som Indien med alla sina traditionella auktoriteter (politiker, präster, familjeöverhuvuden, lokala ledare av olika slag) och traditionella ideologier (religioner och politiska ideologier, oftast "Nehruvian socialism"), är detta naturligtvis mycket utmanande.

Globalisering "drabbar" oss alla, inte bara Tredje Världen. Ett tidigt exempel på globalisering i Väst är naturligtvis när diverse indiska religioner gjorde sitt inträde med början på 1960-talet - idag tror 30 % av skandinaverna på reinkarnation. Den amerikanska livsstilen med hamburgare, bakoframvända baseballmössor och firandet av Halloween i Sverige är ett annat. Att svenska ingenjörer tar anställning i Tyskland där de tjänar dubbelt så mycket och betalar hälften så mycket i skatt är ytterligare ett. Om de senare kommer hem och ifrågasätter det svenska skatte- och välfärdssystemet är det ett alldeles utmärkt exempel. Inte mindre än fem svenska kvinnor är indiska dansöser (se Nyhetsbrev Indien 4/2002), och ett antal svenskar spelar indisk klassisk musik, precis som många indier spelar västerländsk musik.

Man "måste" inte längre vara kristen och spela Beethoven bara för att man är europé. Valfriheten har ökat. Det är globalisering. Det är också utmanande.

SIDA:

INDISK MUSIK ODEMOKRATISK?

Klassisk indisk musik är odemokratisk! Detta har SIDA fastslagit. Kungl. Musikhögskolan har fått i uppdrag av SIDA att starta en utbildning i västerländsk musik i Indien. För detta ändamål har elva pianon och tre flyglar samt några fioler, basfioler och cellos skeppats från Sverige till Indien. "Material ska upphandlas lokalt. Men man gör undantag när det är billigare att ta det från Sverige och det var det i fallet Indien", säger Per Knutsson, tf chef på Sidas avdelning för demokrati och social utveckling, som projektet ligger under.

Projektet har kritiserats i svenska massmedia, och man har undrat vad västerländsk musik har med u-hjälp att göra. På detta svarar Lena Johansson, Chef för Sidas enhet för kultur- och medier och Gunilla von Bahr, Rektor för Musikhögskolan på SIDA:s hemsida:

"DN och andra väljer att ironisera över ett kultursamarbete som Kungliga Musikhögskolan inlett i Indien. Syftet är att erbjuda undervisning för de allra fattigaste med fokus på unga flickor och handikappade i en efterfrågad musikart som idag inte finns tillgänglig för dessa grupper. Det handlar givetvis inte om att ifrågasätta den fantastiskt rika indiska musiktraditionen eller konkurrera ut densamma, utan om något som ska komplettera utbudet. Kulturens roll är ju att förändra, föra till och skapa nya kombinationer. Världsmusik är något för alla, även för Indien."

Jo, det är alldeles riktigt, och Nyhetsbrevet sällar sig inte till dem som kritiserar projektet. Men däremot har SIDA hamnat lite snett i sina motiveringar till engagemanget, och just råkat göra det som Lena Johansson och Gunilla von Bahr förnekar, nämligen att "ifrågasätta den fantastiskt rika indiska musiktraditionen". I SIDA:s tidning Omvärlden (2/2004) står det att fördjupad kunskap i västerländsk musik skall ge "bättre självförtroende, demokratiska värderingar och jämlikhet.... Undervisningen i den indiska klassiska musiktraditionen är av tradition tillgänglig främst för personer från privilegierade klasser".

Även Johan Falk, chef för internationella kontoret på Musikhögskolan, försvarar projektet med att säga:

"Vi kan ge andra modeller för hur man undervisar. Där följer vi inte traditionella strukturer utan alla som är intresserade är välkomna, oavsett kast eller religiös och etnisk bakgrund".

Detta är inte riktigt sant, klassisk musik i Indien har alltid varit ovanligt öppen, särskilt har muslimer av tradition varit framstående i den klassiska nordindiska musiken, trots att den spelas till de hinduiska gudarnas ära.

Hur främjar västerländsk musik demokratiska värderingar? Jo, enligt Omvärlden genom att lära indierna att spela efter noter samt att spela i större ensembler, en tradition som Omvärlden tror saknas i Indien. Tydligt känner man inte till indisk folkmusik. Dagens Nyheter skriver i en artikel den 25 mars att SIDA anser att "den indiska musiken "tidskrävande och exklusiv" och bara tillgänglig för de privilegierade". Detta uttalande har emellertid Nyhetsbrevet inte lyckats hitta någonstans. Överhuvudtaget omnämns projektet knappast på SIDA:s hemsidor.

Förslag till ömsesidighet:

I SIDA:s projekt talas ofta om ömsesidigt utbyte i motsats till ensidig u-hjälp. I musikprojektet påstås att den indiska klassiska musiken är otillgänglig för de breda befolkningslagren. Vilken statistik man grundar detta på framgår ingenstans. Men indiska dansföreställningar och klassiska konserter är ofta gratis, man betalar inget inträde. Detta därför att föreställningarna sponsras av företag. Kultursponsring är ett gammalt och helt accepterat fenomen i Indien. Här kanske indierna kan lära oss något? Nyhetsbrevet föreslår härmed att indierna i utbyte mot Musikhögskolans projekt kommer hit och lär oss kultursponsring, så att våra teater- och musikevenemang blir gratis och därmed mer tillgängliga - vi har ju OECD:s tredje lägsta hushållsinkomst.

Bokrecension:

HOPPFULLT OM LADAKH

Ladakh - Crossroads of High Asia.

Av Janet Rizvi. Oxford University Press, New Delhi 2002. ISBN 019 564546 4.

Författaren bodde i Leh, Ladakh åren 1976-78, hennes man var under den tiden "Development Commissioner" i Ladakh vilket betyder att han var chef för distriktets administration. Janet intresserade sig för Ladakh och gjorde dels intensiva studier i historia, religion, kultur m.m. samt reste runt i hela Ladakh. Resultatet har blivit en bok som utkommit i flera upplagor. Ett kapitel redogör för samtliga större kloster, ett för Ladakhs politiska historia, ett för religionen, ett djurlivet, om det dagliga livet m.m. Boken präglas av både kärlek till och kunskap om Ladakh, och fyller det tomrum som utan tvivel finns mellan å ena sidan lärda men svårlästa akademiska avhandlingar och å den andra praktverk med storslagna fotografier men torftig text.

Ladakhs kultur, som drabbats av flera chocker och hot under senare tid, alltifrån den kinesiska invasionen av Tibet med avsnörda förbindelser som följd, till sekularisering, Kashmirkonflikten samt de indiska myndigheternas okunniga attityd. Ett exempel på det senare är att de delstatliga skolorna envisas med att undervisa på urdu eftersom det är "administrationens språk" trots att det ligger fjärran från ladakhiernas kultur.

Men ett av många tecken på ladakhiernas vitalitet är att de startade egna privatskolor där undervisningsspråket är ladakhi, och att man även har utvecklat en modern skrift-ladakhi. Överhuvudtaget är ladakhierna ingalunda passiva inför sin situation. Ett kapitel handlar om äktenskaps seder, bl.a. om "magpa", en man som är gift även med sin hustrus systrar, vilka han även förväntas "betjäna" om de så begär. Magpan har ingen del i sin hustrus egendom och kan inte arva henne. Kvinnorna har en stark ställning i Ladakh.

Janet Rizvi skriver en hel del om spannmål, boskap och djurliv samt om den mycket sköra miljön i Ladakh. Alla som är intresserade av Ladakh borde läsa denna bok.

Internetsida om buddhism. Mettanet kallas en hemsida om buddhismen (Theravadaskolan) som ges ut av Buddhist Publication Society på Sri Lanka. Innehåller också en del - fast inte så många - länkar. Adress:
<http://bps.lk/>

En annan internetsida från **Sri Lanka** handlar om nyheter från öriket. Den första sidan har en lång rad av korta nyhetsartiklar och på sidorna finns massor av länkar. Adress:
<http://www.lankaweb.com>

Vill du översätta till hindi utan att kunna hindi? Inga problem! Det finns en internetbaserad, automatisk översättningsapparat. Skriv in texten på engelska, klicka på "translate" och fram kommer den på hindi med latinska bokstäver. Vill man ha devanagari måste man ladda ner det först. Adress:
<http://anglahindi.iitk.ac.in>

Ny tidskrift:

CHAKRA

Chakra, tidskrift för indiska religioner, heter en ny tidskrift som just har kommit ut med sitt första nummer. Tidskriften, som ges ut av Centrum för teologi och religionsvetenskap, Lunds Universitet, ser i själva verket ut som en bok med hela 135 sidor. Temat för det första numret är "kvinnliga gestalter". Artiklarna är omväxlande på svenska eller engelska. Den första heter "Women as Symbols in Religious Discourses" och handlar om feministiska synpunkter på gender och indiska religioner. Ett annat bidrag handlar om den mycket populära kvinnliga poeten Mirabhai (c:a 1498 - 1546) och om vilken roll hon spelar i dagens Indien. En annan artikel handlar om dakinis i tibetansk buddhism. Dessutom finns en artikel av Katarina Plank där hon utifrån en nyligen gjord studie av buddhistiska grupper i Sverige reflekterar över kvinnors engagemang. Sati - änkebränning - och kulten av gudinnan Sati avhandlas likaså.

Tidskriften ger ett intressant och vederhäftigt intryck, och blotta faktum att en tidskrift om indiska religioner ges ut i Sverige, delvis på svenska, är väl värt att uppskattas. Ett sådant initiativ bör uppmuntras, vilket bäst sker genom prenumeration på bankgiro 5657-3512. Prenumerationsavgiften är 150 kr för studenter, 200 kr för privatpersoner och 250 kr för institutioner. E-post: chakra@teol.lu.se ISSN: 1652-0203.

INDIEN
historisk översikt
det moderna Indien
hinduismen
kastsystemet
livsattityder, etikettsregler
av Indienkännaren
David Ståhl

Häfte, v + 115 sidor med kartor.
Stockholm 2003.
ISBN 91-631-3797-6
Pris: 170 kr inkl moms och porto.

Beställes enklast genom
insättning på pg 460 75 60-2.

Bokförlaget EMPATUM
Tel 08-411 04 08

CLAUDE LEVI-STRAUSS OCH BYXORNA

I förra numret av Nyhetsbrevet skrev vi att den franske sociologen Claude Levi-Strauss på sina forskningsresor bland primitiva stammar i Afrikas djungler märkte att han behövde rejäla och hållbara, men samtidigt svala och lätt-tvättade byxor med många fickor, och därmed uppfann han jeansen. Detta kom att bli jeansmärket Levi-Strauss. Varför heter byxtypen jeans? Jo, Claude Levi-Strauss uppkallade modellen efter sin son Jean.

Var det någon som trodde på detta?

En hel del läsare hörde av sig och protesterade. Sanningen är att jeansmärket Levi Strauss grundades av en österrikisk immigrant med samma namn i USA. Endast en av Nyhetsbrevets läsare bifogade dokumentation i form av en internetsida, som handlar Levi Strauss (alltså inte Claude Levi-Strauss).

Nyhetsbrevets läsare har än en gång visat att de läser Nyhetsbrevet uppmärksam och inte är lättlurade. Dock med

Kvinnoresa till färgstarka Rajasthan!

Följ med **Elin Bolmgren** (se Nyhetsbrev 3/1999 samt 4/2001) till hennes vänner i Rajasthans byar och städer. Hon lever sedan flera år tillsammans med herdefolken i Rajasthan och talar flytande hindi. Hennes vänner är av olika kaster, klasser, religioner osv. Vi lär känna och förstå den indiska kvinnans situation, åker på kamelsafari och sightseeing. Det blir många spännande möten!

Preliminärt datum: 30 okt-14 nov 2004 och feb 2005 **Preliminärt pris:** 27.000 kr **Deltagare:** 10 -16 kvinnor. *Resan är inte öppen för män eftersom en mans närvaro påverkar mötena.*

Beställ program! Gränslösa Resor tel 0151-209 00, fax 0151-200 80 eller e-post: info@granslosaresor.se
Programmet finns även på www.granslosaresor.se

ett undantag: "sociologigänget" i Lund, de som ger ut tidskriften Sydasien. Ingen därifrån hörde av sig. Antingen gick de på bluffen, eller också läser de inte Nyhetsbrevet. Vilket är värst?

ÄVEN E-POSTMOTTAGARE MÅSTE ANMÅLA ADRESSFÖRÄNDRING!

Vid varje utskick får vi c:a 30 returer som beror på att mottagarens e-postadress plötsligt inte fungerar. Anmäl förändringar i både e-post- o snigelpostadresser!

JESUS I KASHMIR av Per Beskow

"Jesus överlevde korsfästelsen samt reste därefter till Indien där han levde i stillhet till relativt hög ålder.

Hans grav finns nära Shrinagar i Kashmir."

Känner ni igen denna historia? Författaren, klarlägger sanningen i och bakgrunden till denna historia.

Häftad bok, 61 sidor.

Beställes via Empatums postgiro, pris 80 kr inkl moms o porto.